

ארגז כלים למורה 7

(קובץ דוגמה)

www.lomdimzipi.com

תוכן העניינים

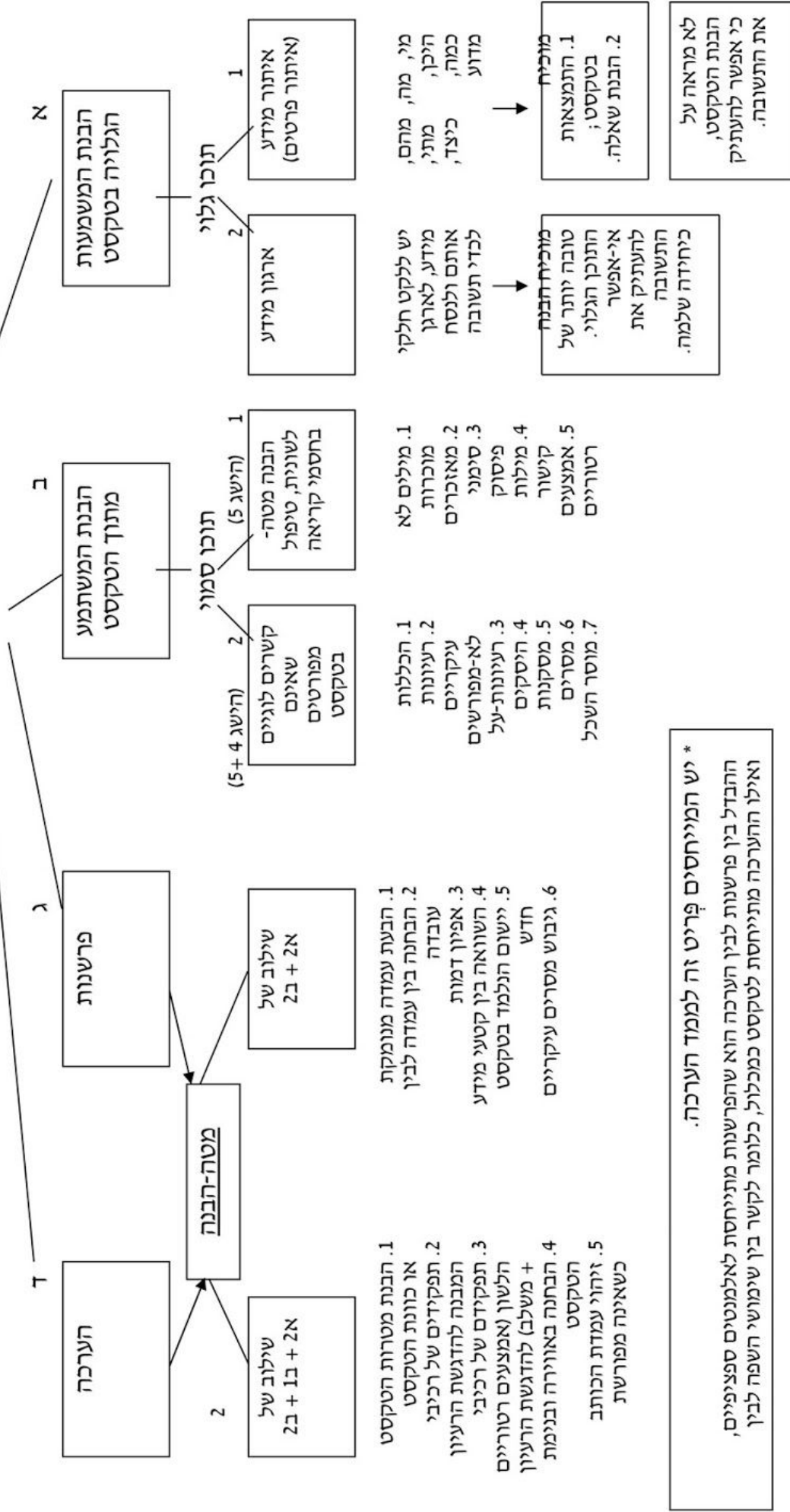
עמ'	
3	1. מטרות לימוד האסטרטגיה
4 - 7	2. ללמוד לשאול שאלות
8 - 9	3. בנק מילות שאלה ומילות הוראה
10 - 20	* תרגול
21 - 23	4. שאלות טובות ושאלות לא טובות
24 - 27	5. תרגול
28	6. שאילת ממדי ההבנה
29	7. ניסוח שאלות ע"פ ממדי ההבנה
30	8. מה בין איתור מידע וארגון מידע?
31	9. דוגמה
32	10. שאלות מטה לשון ושאלות ידע לשון
33	11. מהו תוכן סמוי ומה הקשר שלו לתוכן הגלוי?
34	* דוגמה
	* הקשר בין רעיון למסר על פי שלושה סיפורים
	* הקשר בין רעיון למסקנה / טקסט עיוני
35	12. שאלות מטה-חשיבה
36	13. כוונת (מטרת) הטקסט
37	14. כיצד מכינים מבחן בהבנת הנקרא?
38 - 40	מבנה בחינה בהבנת הנקרא
	15. מה ההבדל בין מבנה מבחן על חומר שוטף
41	לבין מבחן בהבנת הנקרא?
42	16. מה תפקידו של טרום קריאה בהבנת הטקסט?
	17. מה בין קריאת המורה לקריאה דמומה או
43 - 45	לקריאה קולית של תלמידים?

עמ'

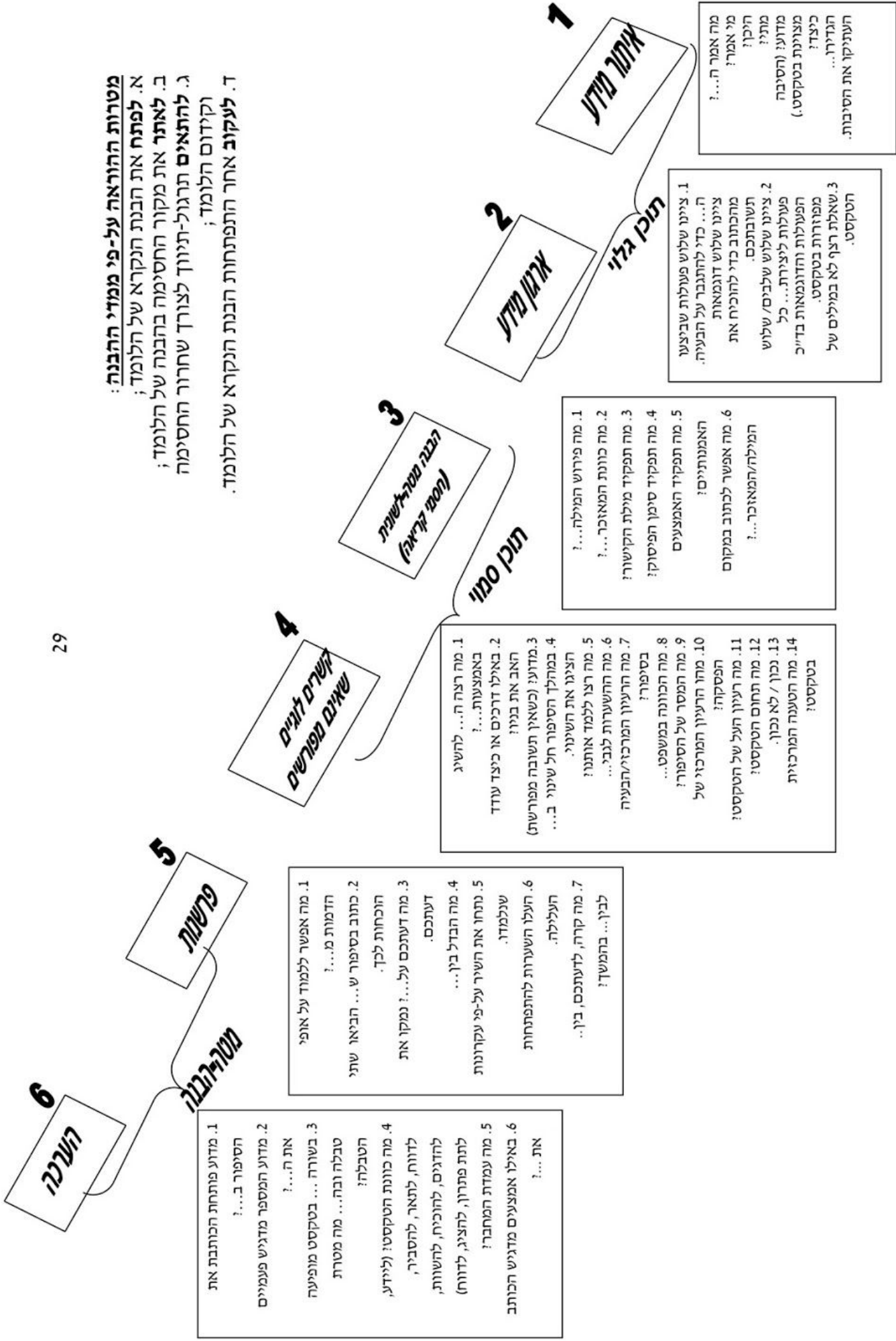
18. דפי עזר

46 - 47	1. קריטריונים לבחירת טקסט
48	2. הצעה לתוכנית עבודה שנתית - למורה
49 - 50	3. הצעה לתיחלוך עם טקסט – לתלמיד
51	4. דף מיפוי כיתתי
52 - 53	5. דוגמה למחווון מורה
54 - 55	6. תרגול כיתתי להתכונן למבחן בעזרת שאלות
56 - 75	19. טקסטים מלווים בדפי עבודה לכיתות א'
76 - 129	20. טקסטים מלווים בדפי עבודה לכיתות ב'
130 - 169	21. טקסטים מלווים בדפי עבודה לכיתות ג' * הוראת המסר הסמוי (תוכן סמוי)
170 - 215	22. טקסטים מלווים בדפי עבודה לכיתות ד'
216 - 275	23. טקסטים מלווים בדפי עבודה לכיתות ה' * מאפייני הטקסט המפעיל
276 - 312	27. טקסטים מלווים בדפי עבודה לכיתות ו', ז'

אסטרטגיית שאילת שאלות על-פי ממדי ההבנה

מטרות ההוראה על-פי ממדי ההבנה:
 א. לפתח את הבנת הנקרא של הלומד;
 ב. לאתר את מקור החסימה בהבנה של הלומד;
 ג. להתאים תרגול-תיווך לצורך שחרור החסימה וקידום הלומד;
 ד. לעקוב אחר התפתחות הבנת הנקרא של הלומד.

מה בין שאלות איתור מידע לבין שאלות ארגון מידע?

תוכן גלוי – הבנה מפורשת

ארגון מידע

1. הוראות: ציין, הסבר, הדגם, נמק, הוכח מן הכתוב, צטט.
2. מטרה: לבדוק את רמת ההבנה המפורשת של הקורא ולזהות את הסיבה לכשלון בתשובות לשאלות של תוכן סמוי.
3. התשובה מורכבת מיחידות טקסט המצויות בתפוזרות. יש ללקט, לארגן ולנסח תשובה, מה שמבטיח שהעונה הבין את הנקרא.
4. התרומה שלהן להבנה הסמויה רבה מאוד.

איתור מידע

1. שאלות: מה, מי, מהם, מי הם, כמה, היכן, איפה, מתי, כיצד, מדוע (כשהתשובה כתובה).
2. מטרה: לבדוק אם הובנה השאלה, ואם התלמיד מתמצא בטקסט.
3. את התשובה אפשר להעתיק מהטקסט, ואין אפשרות לבדוק אם נכתבה כתוצאה מהבנה או מהתמצאות בטקסט.
4. התרומה שלהן להבנה הסמויה איננה משמעותית.

דוגמה לשאלות איתור וארגון מידע על-פי הסיפור

האיש אשר לא אהב ציפורים / קיפנים

הסיפור בעמ' 115

תוכן גלוי

איתור מידע

ש. מה אהב האיש בגנו?

ת. (שורה 2) האיש אהב את

העצים הפורחים ואת ריחם הנעים.

ארגון מידע

ש. כיצד מועילות הציפורים לגן?

ת. הציפורים מועילות לגן כי הן צדות

את הזחלים שאוכלים את הפרחים

ואת העלים.

שימו

אם הילד העתיק: "אהב האיש

להביט, אז הוא לא ענה על השאלה, כי

השאלה לא הייתה מה אהב האיש לעשות

כשהתבונן בגנו.

- אם תלמיד העתיק רק את החלק

הראשון ולא כתב מה עושים הזחלים

לגן, תשובתו אינה מלאה, ולא ברור

אם הבין מה באמת קרה בגן.

ש. מה עשה האיש?

ת. האיש הרס את הקינים בגן.

אם התלמיד העתיק שורות 7-8

התשובה תקינה.

ש. ציינו שתי פעולות שעשו הזחלים בגן.

ת. הזחלים אכלו את הפרחים וכרסמו

את העלים.

מה בין שאלות מטת-לשון לבין שאלות ידע לשון

ידע לשון

לא נדרשת חשיבה גבוהה.
שאלות בנושאים אלה: שם, שם תואר, שם מספר, ה' הידיעה, ו' החיבור, הפועל, שם הפועל, תיאורי פועל.
 שאלות אלה משפרות את ההבטאות השפתית בכתב ובעל-פה, אך הן אינן הכרחיות להבנת הנקרא.
 השאלות מופיעות בין החלק של הבנת הנקרא לבין זה של הבעה בכתב.

מטת-לשון

נדרשת חשיבה גבוהה.
שאלות בנושאים האלה: מאזכרים, מילים לא מוכרות (שורש, משפחות מילים), סימני פיסוק, מילות קישור ויחס ואמצעים רטוריים.
 שאלות אלה משפרות את הבנת הנקרא – תוכן גלוי – והכרחיות כדי להפוך את הקורא ללומד עצמאי.
 יש לשאול מידה סבירה של שאלות כאלה, בעיקר לגבי מילים או סימנים העשויים להשפיע על הבנת שאלות של ארגון המידע.

מה בין תוכן גלוי (הבנה מפורשת) לבין תוכן סמוי (הבנה לא מפורשת)

תוכן

סמוי

גלוי

*

1. דורש רמת חשיבה גבוהה.
2. מיומנות שלעתים קשה מאוד ללמוד.
3. התשובות אינן מצויות בטקסט, אלא יש להסיקן. קיימים רמזים שאפשר להסיק על-פיהם. לעתים הרמזים בולטים, ולעתים קשה לאתרם.
4. נתונים מולדים וידע על עולם עוזרים לשפר את הבנת הסמוי.

1. דורש רמת חשיבה נמוכה ובינונית.
2. מיומנות שאפשר לרכוש אותה.
3. התשובות מצויות בטקסט, ויש לאתרן וללקטן.
4. הבנת הגלוי היא תנאי להבנת הסמוי. קיימות שתי רמות של שאלות ברובד הגלוי.

ארגון מידע

איתור מידע

- * נדרשת רמת חשיבה נמוכה. * נדרשת רמת תשובה בינונית.
- * יש להבין את מילות הטקסט
- * יש להבין את הטקסט
- בהבנה גלובלית.
- * אפשר להעתיק את חלקי תשובה
- ולנסח מחדש משפט או פסקה.
- התשובה מהטקסט